

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний аграрно-економічний університет
Факультет рибного господарства та природокористування
Кафедра екології та сталого розвитку імені професора Ю.В. Пилипенка

**IV Міжнародна науково-практична конференція
«ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ НАВКОЛИШНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА ТА РАЦІОНАЛЬНОГО
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ»**

до дня пам'яті доктора сільськогосподарських наук,
професора Пилипенка Юрія Володимировича

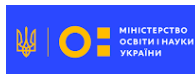
**IV International Scientific and Practical Conference
«ECOLOGICAL PROBLEMS
OF THE ENVIRONMENT
AND RATIONAL NATURE MANAGEMENT
IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT»**

dedicated to memory of doctor of agricultural sciences,
professor Pylypenko Yurii

**IV Международная научно-практическая конференция
«ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ
И РАЦИОНАЛЬНОГО
ПРИРОДОПОЛЬЗОВАНИЯ
В КОНТЕКСТЕ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ»**

посвящена памяти доктора сельскохозяйственных наук,
профессора Пилипенко Юрия Владимировича

**21-22 жовтня 2021
м. Херсон**

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний аграрно-економічний університет
Факультет рибного господарства та природокористування
Кафедра екології та сталого розвитку імені професора Ю.В. Пилипенка

IV Міжнародна науково-практична конференція

**“ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА
ТА РАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ”**

до дня пам’яті доктора сільськогосподарських наук, професора
Пилипенка Юрія Володимировича

IV International Scientific and Practical Conference

**“ECOLOGICAL PROBLEMS OF THE ENVIRONMENT
AND RATIONAL NATURE MANAGEMENT
IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT”**

dedicated to memory of doctor of agricultural sciences, professor
Pylypenko Yurii

IV Международная научно-практическая конференция

**“ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ
И РАЦИОНАЛЬНОГО ПРИРОДОПОЛЬЗОВАНИЯ
В КОНТЕКСТЕ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ”**

посвящена памяти доктора сельскохозяйственных наук, профессора
Пилипенко Юрия Владимировича

21–22 жовтня 2021 року

ОЛДІПІЮС+
2021

УДК 504.06(063)
Е45

Відповідальні за випуск: Дюдяєва О. А., Євтушенко О. Т.

Друкується за рішенням Оргкомітету Конференції від 20.10.2021.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність та об'єктивність наданої інформації.

Е45 **Четверта** Міжнародна науково-практична конференція “Екологічні проблеми навколишнього середовища та раціонального природокористування в контексті сталого розвитку” : збірник матеріалів (21–22 жовтня 2021, м. Херсон, Україна). – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. – 476 с.

ISBN 978-966-289-568-1

Збірник містить матеріали IV-ї Міжнародної науково-практичної конференції “Екологічні проблеми навколишнього середовища та раціонального природокористування в контексті сталого розвитку” за такими основними напрямками: теоретичні та прикладні екологічні дослідження; моделювання та прогнозування стану навколишнього середовища; актуальні питання сучасної іхтіології та аквакультури; стійкий розвиток лісового господарства; екологічні та соціально-економічні аспекти сталого розвитку; сучасні проблеми використання, відтворення та охорони природних ресурсів в контексті сталого розвитку; зміни клімату та їх наслідки для природних екосистем; екологічні та інноваційні технології у сільському господарстві; сучасні підходи до методики викладання дисциплін природничого напрямку.

Конференцію проведено за підтримки Міністерства освіти та науки України, Бюджетної установи “Методично-технологічний центр з аквакультури” Державного агентства рибного господарства України, Інституту агроекології і природокористування НААН України, Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління, Мережі центрів аквакультури Центральної та Східної Європи (NACEE), Херсонської обласної державної адміністрації, підприємств рибної галузі.

УДК 504.06(063)

ISBN 978-966-289-568-1

© ХДАЕУ, 2021

Технології, що вивчалися, потребують істотного доопрацювання, а саме: система удобрення має враховувати рівень родючості ґрунту і передбачати збільшення норм застосування добрив для досягнення оптимальних параметрів його родючості; обробіток ґрунту має доповнювати систему захисту рослин та спрямовуватися на покращення фітосанітарного стану посівів. Такі зміни у технологіях сприятимуть підвищенню продуктивності досліджуваних культур і забезпечать необхідний рівень рентабельності їх вирощування. Крім того, це знизить негативний вплив і на довкілля, знизиться поширення сеgetальної рослинності в напівприродні фітоценози. І знизиться технологічний вплив на стан фітоценозів.

Література

1. Доспехов Б.А. Методика полевого опыта. Доспехов. М.: Гропромиздат, 1985. 351 с.
2. Екологічна експертиза технологій вирощування сільськогосподарських культур: методичні рекомендації. За ред. Н.А. Макаренко, В.В. Макаренко. К., 2008. 84 с.

С.О. Ткачук, Н.В. Стратічук,

Херсонський державний аграрно-економічний університет

ОСОБЛИВОСТІ ТА НЕОБХІДНІСТЬ ІННОВАЦІЙ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Однією з актуальних проблем агропромислового комплексу України є інноваційний шлях розвитку сільськогосподарського виробництва. Широке впровадження інновацій в усіх напрямках діяльності сільськогосподарських підприємств сприяє: зростанню продуктивності праці, економії різних видів ресурсів, скороченню витрат і зниженню собівартості аграрно-продовольчої продукції, нарощуванню обсягів і підвищенню ефективності сільськогосподарського виробництва [1].

В аграрній сфері економіки нашої країни розвиток інноваційної діяльності занепадає внаслідок кризи, що спричинена військовими діями, зменшення ринків збуту продукції, недосконалої законодавчої бази, недостатності державного стимулювання інноваційної діяльності, обмеженості внутрішніх і зовнішніх джерел фінансування інновацій та неможливості їх швидкої мобілізації, низького рівня інвестиційної привабливості галузі, а особливо відсутності інновацій та сучасних технологій виробництва і вирощування сільськогосподарської продукції [2].

Інноваційна діяльність у сільському господарстві – це комплексний процес створення нових або більш продуктивних високоврожайних сортів, поголів'я худоби, елітного насіння, високопродуктивних сільсь-

когосподарських машин і агрегатів тощо, впровадження прогресивних техніко-технологічних, організаційно-економічних й управлінських рішень, комерціалізація сучасних споживчих норм. Процес цей є необхідним, адже тривале екстенсивне використання земель в сільському господарстві призводить до зниження їхньої продуктивності, збільшує залежність сільського господарства від погодних умов [3].

Країни з розвинутою ринковою економікою надають пріоритетне місце вирішенню проблем сільськогосподарського виробника, аграрна політика відіграє важливу роль у цьому процесі. Так, у країнах ЄС державні субсидії в доходах фермерів становлять 49 відсотків, у Фінляндії – 71, Норвегії – 77, Швеції – 59, Японії – 66 відсотків і т.д.

Щоб створити сприятливі умови для інноваційного розвитку аграрного бізнесу в Україні, потрібно ліквідувати фінансову нестабільність сільського господарства, що стримує фінансових інвесторів. Заходи щодо фінансового оздоровлення підприємств АПК повинні стати пріоритетними в державній аграрній політиці.

Можна виділити три стратегічні напрями ресурсно-технологічного оновлення національного агропромислового комплексу:

- створення і застосування технологій і біоресурсів, що сприяють здешевленню виробленої агропромислової продукції;
- розробка та впровадження технологій і біоресурсів, які дають можливість істотно підвищити якість продуктів харчування й аграрної сировини;
- створення та широкомасштабне використання технологій і основних біологічних засобів виробництва, що забезпечують випуск екологічно чистого продовольства й екологічну сільськогосподарську діяльність, переробку продукції землеробства та тваринництва.

Інновацією в сільському господарстві є зміни в техніці, технології, організації, екології, економіці, а також у соціальній сфері, мета яких – одержання економічного ефекту, спрямованого на задоволення певних суспільних потреб людського буття. Слід відмітити, що інноваційний процес в сільському господарстві має ряд особливостей порівняно з іншими сферами господарювання.

Це зумовлено, в першу чергу, з особливостями самого сільського господарства, а саме, – основним фактором виробництва виступає земля, взаємодія з живими організмами (рослинами, тваринами, мікроорганізмами), сезонний характер виробництва, високий рівень ризику.

Інноваційний процес в агропромисловому виробництві можна охарактеризувати двома основними рисами:

1. Його базовою основою є нова наукова ідея – джерело нововведення, що в ході інноваційного процесу розробляється більш детально, проходить технічну апробацію та впроваджується у виробництво.

2. Головним критерієм успіху інноваційного процесу є суспільна необхідність, значущість його результатів. Оскільки більшість інновацій використовуються не тільки в агропромисловому виробництві, які їх здійснили, необхідно підкреслити, що в умовах ринку недостатньо запропонувати інновацію – вона ще має бути успішно реалізована на ньому.

Початкові етапи інноваційного процесу в сільському господарстві, а саме – фундаментальні та прикладні дослідження, здійснюються в Україні переважно системою науково-дослідних установ Національної академії аграрних наук, вищими навчальними закладами аграрного профілю.

Проте через нестачу належного фінансування сьогодні невелика кількість наукових установ веде свої дослідження щодо селекції високоврожайних сортів рослин та особливо продуктивних тварин на основі методів генної інженерії, біотехнологічних методів боротьби зі шкідниками, нанотехнологій. Матеріально-технічна база науково-дослідних установ зношена, не вистачає приладів для досліджень, особливо з найбільш наукомістких напрямів, зокрема, біотехнології.

Функціонування аграрної науки в умовах невизначеності обґрунтованої ціни на наукову продукцію і законодавчого регулювання цього питання не сприяє прямій реалізації інновацій.

Історія розвитку сільського господарства засвідчує, що інноваційний розвиток аграрної економіки забезпечує відповідна інноваційна політика, яка реалізується через інноваційний розвиток діяльності сільськогосподарських підприємств.

Тож, в Україні сьогодні необхідно використати такі моделі інноваційного розвитку :

- активної дифузії інновацій, суть якої полягає в тому, що уряд взаємодіє з науковими установами, вищими закладами освіти, підприємствами й організаціями з метою швидшого втілення технологічних інновацій;
- державної підтримки інноваційних фірм, яка спрямована на державну підтримку національних інноваційних структур для сприяння виходу національної продукції на світовий ринок;
- локального інноваційного середовища – включає формування і розвиток наукових парків, технопарків, технополісів, територіальних науково-технічних центрів (ТНТЦ), для яких характерна концентрація на певній території наукового, освітнього, виробничого, фінансового потенціалів, і які об'єднані спільним процесом технологічного розвитку;
- світового співробітництва, суть якого визначена в її орієнтації на активну участь України у міжнародному науково-технічному співробітництві і широкому обміні науковими результатами та новими технологіями [4].

Література

1. Сердюк Ю.І., Шматковська Т.О. Особливості інновацій в сільському господарстві. Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури. Львів, 2015 рік. С. 304–305.
2. Кислюк Л.В. Сучасні інноваційно-комунікаційні технології в галузі рослинництва України. Економіка і суспільство. Харків, 2018. С. 327–332.
3. Стратічук Н.В., Йосипенко І.В. Сучасний стан та перспективи використання земельних ресурсів Херсонської області. III Всеукраїнська науково-практична конференція здобувачів вищої освіти та молодих учених “Наукові читання імені В.М. Виноградова”, 18–19 травня 2021 року, м. Херсон. С. 51–54.
4. Гребеннікова А.А. Розвиток сільського господарства на інноваційній системі. Ефективна економіка. Київ, 2016 рік. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/index.php/pdf/2_2016/pdf/12_2020/7.pdf?op=1&z=5338

Г.І. Туровська,

*Національний університет водного господарства
та природокористування, м. Рівне,
ponna_yan@ukr.net*

ПІДВИЩЕННЯ БЕЗПЕКИ ПИТНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ – ВАГОМИЙ КРОК НА ШЛЯХУ ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Одним з пріоритетних завдань у сфері екологічної безпеки на шляху до сталого розвитку є забезпечення населення водою належної якості й у достатній кількості, що є невід’ємною частиною життєдіяльності людини. Недостатня її кількість та погана якість, а також нерівноцінний доступ до неї створюють загрози для існування не тільки окремої людини, але й соціуму в цілому. Саме на цьому наголошують Цілі у сфері сталого розвитку людства до 2030 р., визначаючи, що одним з найбільш ефективних інструментів для зміцнення здоров’я і скорочення масштабів зубожіння людства є забезпечення доступу до безпечного водопостачання [1]. Тому питання безпеки питної води, якою забезпечується населення, набуло вагомого значення і потребує достатньої уваги на всіх рівнях суспільства.

Актуальним натепер є запровадження планів з безпеки питної води в рамках стратегії ООН “Глобальний аналіз та оцінка санітарії та питної води” (GLAAS) [2]. Але вони будуть чогось варті, якщо їх розробка буде базуватися на максимально об’єктивній оцінці стану системи водопостачання. Недооцінка проблемних зон системи водопостачання, як свідчать факти, здатна призвести до катастрофічних наслідків.

Проблема забезпечення населення питною водою, що відповідає санітарно-гігієнічним та екологічним нормативам, визначається якістю води у джерелах водопостачання. Особливість питного водопостачання

В.І. Пічура, О.В. Ставицька, О.С. Білошкуренко ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА ВОДОГОСПОДАРСЬКОЇ ЯКОСТІ ВОДИ КАХОВСЬКОГО ВОДОСХОВИЩА	267
І.І. Статник ОКИСНЕННЯ ОРГАНІЧНИХ РЕЧОВИН ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ САМООЧИСНИХ ПРОЦЕСІВ У ПОВЕРХНЕВИХ ВОДАХ РІЧОК	271
Н.В. Стратічук, О.В. Стратічук ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЯК ШЛЯХ ПРОТИДІЇ ЗМІНАМ КЛІМАТУ	274
В.І. Тарасов, В.М. Хромяк, В.В. Наливайко ХАРАКТЕР РОЗПОДІЛУ ДРІБНОЗЕМУ В УМОВАХ ПРОТИЕРОЗІЙНОГО КОМПЛЕКСУ	277
В.В. Терземан, Л.М. Полетасва ПОРІВНЯННЯ ДВОХ ПРОГНОСТИЧНИХ МЕТОДІВ ЗАБРУДНЕННЯ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ МІСТА ОДЕСИ ДІОКСИДОМ АЗОТУ У ЛІТНІЙ ПЕРІОД	279
С.Д. Тетерук ОЦІНКА ЯКОСТІ МИСЛИВСЬКИХ УГІДЬ ДЛЯ ПРОЖИВАННЯ РАТИЧНИХ ТВАРИН В УМОВАХ ДП “ПОПІЛЬНЯНСЬКЕ ЛГ” ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	282
Є.Д. Ткач, В.І. Стародуб, А.А. Бунас, Т.В. Пилипчик ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОЩУВАННЯ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР У ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	284
С.О. Ткачук, Н.В. Стратічук ОСОБЛИВОСТІ ТА НЕОБХІДНІСТЬ ІННОВАЦІЙ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ	287
Г.І. Туровська ПІДВИЩЕННЯ БЕЗПЕКИ ПИТНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ – ВАГОМИЙ КРОК НА ШЛЯХУ ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ	290
А.К. Ущанієвський ОСОБЛИВОСТІ ДИНАМІКИ ЧИСЕЛЬНОСТІ РАТИЧНИХ ТВАРИН В УМОВАХ ТОВ “СМГ “УШОМИР” ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	293
А. Filiak, S. Kunytskyi, O. Michuta THE STATE OF WATER RESOURCES OF RIVNE REGION IN THE CONDITIONS OF CLIMATE CHANGE.....	295